

دکترین امنیتی و دفاعی کشور اتریش^۱

مترجم: حسن درگاهی^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۸۶/۵/۲۱

تاریخ تأیید مقاله: ۸۶/۶/۱۸

صفحات مقاله: ۱۷۱-۱۹۱

چکیده

دکترین امنیتی و دفاعی کشور اتریش در سال ۲۰۰۱ بر مبنای طرح خبرگان به اطلاع دولت فدرال رسید و پس از آن به شورای ملی جهت مشاوره ارائه شد که هنوز دارای اعتبار است. در این دکترین، اتریش متعهد به داشتن سیاست صلح‌جویانه شده است و باید تمام تلاش خود را برای جلوگیری از ایجاد منازعات خشونت‌آمیز به کار بندد. سیاست امنیتی این کشور بر پایه‌ی منشور سازمان ملل و قراردادهای بین‌المللی برای حفظ حقوق اساسی و آزادی، مطابق با کنوانسیون حقوق بشر و منشور حقوق اساسی اروپا در پرهیز از جنگ و همزیستی مسالمت‌آمیز ملت‌ها تعریف شده است. دکترین امنیتی و دفاعی، نشانگر خط مشی سیاست امنیتی اتریش است.

* * * * *

کلید واژگان

دکترین، سیاست امنیتی، سیاست دفاعی، خط مشی سیاست دفاعی و امنیتی،

اتریش، اتحادیه‌ی اروپا

1 - http://www.bka.gv.at/bka/sicherheitspolitik/doktrin_d.pdf

۲ - کارشناس ارشد زبان و ادبیات آلمانی، پژوهشگر مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی دانشگاه امام حسین (ع).

مقدمه

بر مبنای طرح خبرگان، در قسمت تحلیل دکترین امنیتی و دفاعی اتریش، که در بیست و سوم ژانویه ۲۰۰۱ به اطلاع دولت فدرال رسیده و برای مشاوره به شورای ملی ارائه شده بود، نتایج زیر به دست می‌آیند:

امنیت در همه‌ی ابعاد خود شرط اساسی برای بقا و پیشرفت دموکراسی در حکومت‌های مبتنی بر قانون بوده و هم‌چنین ضامن رفاه اقتصادی جامعه و شهروندان آن است. از این رو، سیاست امنیتی وظیفه‌ای سیاسی است که تدوین آن در نظام هر کشور از اولویت برخوردار است. این سیاست باید در شرایط موجود به‌عنوان «سیاست امنیتی فراگیر» طراحی و اجرا شود.

اتریش متعهد به داشتن سیاست صلح‌جویانه است و تمام تلاش خود را برای جلوگیری از ایجاد منازعات خشونت‌آمیز به کار می‌بندد. از این رو، اتریش سیاست امنیتی خود را بر پایه‌ی منشور سازمان ملل و هم‌چنین قراردادهای بین‌المللی برای حفظ حقوق اساسی و آزادی، آن‌چنان‌که کنوانسیون حقوق بشر و منشور حقوق اساسی اروپا در پرهیز از جنگ و همزیستی مسالمت‌آمیز ملت‌ها تعریف می‌نماید، اجرا می‌کند.

هدف سیاست امنیتی، تضمین امنیت حتی‌الامکان برای تمام بخش‌های جامعه است. دکترین امنیتی و دفاعی و جوهی از امنیت عام را در بر می‌گیرند که با حفظ کلیت نظام و هم‌چنین حفاظت شهروندان خود در برابر تهدیدات در ابعاد وسیع سر و کار دارند. این مسأله باعث کاهش اهمیت بخش‌های دیگر امنیتی نمی‌شود. دکترین امنیتی و دفاعی، نشانگر خط مشی سیاست امنیتی اتریش است.

علاقه‌ی حیاتی امنیتی اتریش و هم‌چنین منافع امنیتی مشترکی که با اتحادیه‌ی اروپا دنبال می‌کند، مبنای سیاست امنیتی این کشور را تشکیل می‌دهند. از این منافع، اهداف سیاسی - راهبردی‌ای استنتاج می‌شوند که توسط راهبرد کلی نظام

و همچنین راهبرد جزء در بخش‌های سیاسی مربوطه اجرا می‌گردند. امروزه نمی‌توان وضعیت امنیت یک کشور اروپایی را مستقل از سایر کشورها مورد بحث و بررسی قرار داد. بی‌ثباتی و خطر در اروپا و پیرامون آن، به وضعیت امنیتی تمام کشورهای این قاره مربوط می‌شود. به تنهایی نمی‌توان از عهده‌ی ریسک‌ها و چالش‌های سیاست‌های امنیتی جدید برآمد؛ بلکه در سایه‌ی همکاری و همبستگی بین‌المللی می‌توان بر آن پیروز شد.

امنیت اتریش و اتحادیه‌ی اروپا سخت به هم وابسته هستند. اتریش سیاست امنیتی خود را در چارچوب سیاست‌های اتحادیه‌ی اروپا محقق می‌سازد. یکی از دیدگاه‌های مهم در ارتباط با درک امنیتی فراگیر، آگاهی نسبت به این مسأله است که ایجاد امنیت تنها وظیفه‌ی دولت نبوده، بلکه همه‌ی شهروندان در آن سهم هستند. بنابراین، باید در ایجاد خودآگاهی امنیتی توجه فراوان مبذول داشت.

تغییر پارادایم‌های سیاست امنیتی در اروپا

تغییراتی که پس از پایان جنگ سرد در وضعیت سیاسی جهان به وجود آمد، باعث تحولات اساسی در سیاست امنیتی اروپا گردید. در اروپا تغییراتی اساسی در پارادایم‌های سیاست امنیتی ایجاد شد. این روند که با پایان جنگ سرد (۱۹۸۹) آغاز شد، از تفکر بازدارندگی و توازن نظامی به تفاهم فراگیر و همکاری در امنیت بدل گردید.

نظم دوقطبی با آرایش قدرت و تهدید نسبتاً پایدار و در نتیجه قابل پیش‌بینی و مهارپذیر، توسط نظم جهانی عاری از وضوح و با چالش‌های سیاست امنیتی جدید جایگزین گردید.

وضعیت سیاست امنیتی جهانی به وسیله‌ی بازیگران دولتی و غیردولتی، که بسیاری از آن‌ها در نظام سیاسی سنتی جایگاهی نداشته‌اند و خارج از هنجارهای

حقوقی عمل می‌کرده‌اند، شکل گرفته است. از این رو، وضعیت امنیتی به تدریج در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته و روند پیشرفت آن غیرقابل پیش‌بینی می‌شود.

امروزه فاصله‌ی جغرافیایی، تضمینی برای دور ماندن از منازعات نیست. در حال حاضر، در اروپا نیات سیاسی جنگ‌طلبانه دیده نمی‌شود و حتی توان نظامی کافی برای اقدامات راهبردی تهاجمی وجود ندارد؛ اما سیاست امنیتی باید ضمن قبول مسئولیت، آمادگی ایجاد تغییرات در گرایش‌ها و آرایش‌های سیاسی را داشته باشد.

سیاست امنیتی معاصر و آینده‌نگر بر پایه‌ی جلوگیری از ایجاد خطرات و تهدیدات توسط تدابیر پیش‌گیرانه تدوین شده است. این سیاست در درجه‌ی نخست طوری طراحی شده که تعیین می‌کند که اروپا چه‌گونه می‌تواند و باید شکل گیرد تا اصولاً از ایجاد تهدیدات ممانعت شود.

ابزار عملکرد سیاست‌های امنیتی اهمیت تازه‌ای یافته‌اند. امروزه ابزار سیاسی، نظامی، پلیسی، اطلاعاتی، اقتصادی، اجتماعی، آموزشی، فرهنگی، سیاست اطلاعات و ارتباطات، زیست‌محیطی و هم‌چنین امنیت داخلی به‌مثابه‌ی ابزاری برای تعامل و شکل‌دهی از کاربرد وسیعی برخوردارند.

صلح و ثبات در اروپا به همکاری کشورهای اروپایی در ارگان‌های مختلف امنیتی متکی است. منطقه‌ی بسیار باثباتی را که اتحادیه‌ی اروپا و ناتو تشکیل داده‌اند، طی روند توسعه، گام به گام با کشورهایی که شرایط عضویت در این دو سازمان را دارند گسترش می‌یابد.

برای آینده‌ی اروپا گسترش سیاست امنیتی اتحادیه‌ی اروپا و ناتو اهمیت ویژه‌ای خواهد داشت. از عوامل مهم دیگر می‌توان به تعهد آمریکا در قبال اروپا و هم‌چنین تنظیم مناسبات امنیتی میان روسیه و اروپا و ناتو اشاره کرد.

هر یک از کشورها، تصمیم‌گیرنده و در عین حال بازیگر اصلی سیاست‌های امنیتی هستند. و تصمیم‌گیری نهایی در رابطه با سیاست‌های امنیتی به عهده‌ی

نهادهای سیاسی ملی است که دارای مشروعیت دموکراتیک هستند.

ریسک‌ها و مخاطرات سیاست‌های امنیتی جایگزین تصویر تهدید می‌شوند

به‌جای تصویری واضح از تهدید دشمن، که در طی جنگ سرد دیده می‌شد، ترکیبی مختلط از مخاطرات و ریسک‌ها جایگزین شده است. منشأ این مخاطرات ممکن است در بخش‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی، اجتماعی، زیست محیطی، فرهنگی - دینی و فنی - اطلاعاتی قرار داشته باشد.

جنگ میان کشورهای اروپای غربی را می‌توان از دیدگاه امروزی غیرممکن دانست. در مناطق بی‌ثبات اروپا و در حواشی آن، احتمال منازعات مسلحانه وجود دارد. به‌ویژه در صورت شکست تدابیر در ایجاد ثبات سیاسی و اقتصادی باید اوج‌گیری منازعات را تا حد مسلحانه محتمل دانست. در میان‌مدت یا بلندمدت نمی‌توان تهدیدات نفوذ منازعات مسلحانه از مناطق مرزی اروپا را به داخل مرزها نادیده گرفت.

در صورت تغییر اساسی در اهداف سیاسی، باید خطر مناقشه‌ی نظامی را نیز مدّ نظر قرار داد. در حال حاضر، تأثیر بازدارنده‌ی ناتو این خطر را تقلیل می‌دهد؛ اما شیوه‌های دیگر تهدید افزایش می‌یابند. مهم‌ترین چالش‌های سیاست امنیتی جهانی، گسترش ابزار کشتار جمعی، تروریسم بین‌المللی که از سوی دولت‌ها و یا گروه‌های مشترک‌المنافع هدایت می‌شوند، جنایات سازمان‌یافته، توسعه‌ی تسلیحات برهم‌زننده‌ی تعادل نظامی، اختلافات قومی، پدیده‌ی فروپاشی سیاسی، ایدئولوژی‌های تمامیت‌خواه و مذاهب بنیادگرا، افزایش جمعیت و مهاجرت، مشکلات انرژی و منابع، مشکلات تغذیه و خطرات زیست‌محیطی هستند. به‌خصوص تروریسم بین‌المللی در همه‌ی ابعاد خود، مشکل امنیتی بزرگی برای جامعه‌ی غربی است.

درک مناسبات امنیتی فراگیر، راهبردهای اساسی زیر را در بر می‌گیرد:

حمایت، حفاظت و ایجاد صلح و ثبات و هم‌چنین توانایی دفاع شخصی و جمعی. در اینجا این اصل حاکم است: «همکاری در حمایت از صلح تا حد ممکن و تدابیر اجباری در حد نیاز.» استفاده از نیروی نظامی، به‌عنوان «ابزار نهایی» مطرح بوده و فقط بر اساس اصول سازمان ملل متحد به‌کار خواهد رفت.

موقعیت امنیتی اتریش

اوضاع امنیتی اتریش در حال حاضر توسط مجموعه‌ای از موقعیت‌های مناسب شکل گرفته است؛ خصوصاً ثبات داخلی که بر پایه‌ی نظام حقوقی مبتنی بر قانون، دموکراسی و رفاه اقتصادی بنا شده است؛ قرار گرفتن اتریش در گروه همبستگی اتحادیه‌ی اروپا و هم‌چنین رابطه‌ی خوب با کشورهای همسایه را می‌توان از جمله‌ی این موقعیت‌ها به‌شمار آورد. سیر توسعه‌ی اتحادیه‌ی اروپا و ناتو تأثیراتی مثبت بر موقعیت ژئوپلیتیکی اتریش دارد.

تعرض به کشور اتریش با توسل به نیروهای نظامی متعارف برای به‌خطر انداختن موجودیت این کشور، فقط در صورتی متصور است که اروپا به تغییرات راهبردی بنیادین در موقعیت سیاسی خود روی بیاورد؛ با بررسی شیوه‌های نظامی - راهبردی موجود، تحقق چنین امری مستلزم صرف زمانی بین هفت تا ده سال خواهد بود. با وجود این که احتمال به‌وقوع پیوستن چنین رویدادی ضعیف است، نباید آن را نادیده گرفت.

در حوزه‌ی امنیت داخلی می‌توان گفت که ثبات اقتصادی، اجتماعی و مناسبات سیاسی در سال‌های اخیر مانع از به‌وجود آمدن پدیده‌های افراطی با تهدیدات جدی برای امنیت حکومت در اتریش شده است. در حال حاضر، خطر تروریسم سیاسی‌ای که از درون برانگیخته شده باشد وجود ندارد.

وجود ریسک‌ها و مخاطرات بالقوه‌ای که می‌تواند موقعیت امنیتی اتریش را سریعاً دگرگون سازد

از آن‌جا که تهدیدات و مخاطرات روابط پیچیده‌ی فرامرزی دارند، بُعد - فاصله جغرافیایی از نواحی بحرانی نمی‌تواند ضامن امنیت باشد. از این‌رو، کشمکش‌هایی که خارج از اروپای متحد پیش می‌آیند، می‌توانند بر اتریش هم تأثیرات منفی بگذارند. در این زمینه می‌توان به مواردی چون تروریسم بین‌المللی، تجارت اسلحه، مواد مخدر و انسان، جریانات مهاجرت با انگیزه‌های متفاوت، بلایای طبیعی و هم‌چنین بحران‌های مالی و اقتصادی اشاره کرد. با اتخاذ تدابیر پیش‌گیرانه می‌توان با این مخاطرات در محل وقوع مقابله کرد که البته حمایت‌های سیاسی و اقتصادی، کمک در ایجاد ساختارهای مبتنی بر قانون و دموکراتیک و هم‌چنین حضور نظامی بین‌المللی نیز در زمره‌ی این‌گونه اقدامات فراگیر هستند.

جوامع مدرن به‌ویژه در بخش اطلاعاتی آسیب‌پذیر هستند. هر دو بخش نظامی و غیرنظامی و به‌طور فزاینده بخش اقتصادی نیز در معرض این خطر قرار دارند (جاسوسی‌های اقتصادی و فناوری).

با توجه به روند روزافزون تکامل ابزار جنگ هوایی دوربرد و سهولت دستیابی به آن‌ها، به‌خصوص موشک‌های بالستیک و موشک‌های کروز، احتمال تهدیدهای نظامی برای اتریش از مناطق خارج از اروپا در آینده‌ای نه چندان دور به‌وجود خواهد آمد. افزون بر این، گسترش سلاح‌های کشتار جمعی، با وجود تعهدات مربوط به منع آن‌ها، ممکن است به تهدیدهای جدیدی برای اتریش منجر شود.

اتریش نیز با آثار منفی جهانی شدن، به‌ویژه در شکل جنایات سازمان‌یافته، تروریسم بین‌المللی و هم‌چنین مهاجرت‌های غیرقانونی روبه‌رو است. خطراتی مانند حملات خرابکارانه به تأسیسات زیربنایی، ضربات تروریستی یا تهدیدهای

زورگویانه برای پیشبرد اهداف سیاسی خاص، به علت دسترسی به ابزار جدید (خصوصاً ابزار کشتار جمعی و فناوری اطلاعاتی) اهمیت می‌یابد. این‌گونه تهدیدها می‌تواند از جانب بازیگران دولتی یا غیردولتی نظیر جنبش‌های تروریستی، گروه‌های جنایی سازمان‌یافته، فرقه‌های مذهبی، و یا به صورت انفرادی انجام شود. مشخصه‌ی چنین تهدیداتی معمولاً وقوع آن بدون هشدار قبلی و به صورت غافل‌گیرانه است.

بلاایای طبیعی، فنی یا زیست‌محیطی و هم‌چنین امراض همه‌گیر نیز در گروه خطرات بالقوه‌ی مهم دسته‌بندی می‌شوند. حوادث غیرمترقبه در نیروگاه‌های هسته‌ای، که معمولاً عوارض فراگیر دارند، نیز در این گروه قرار می‌گیرند.

نقش سازمان‌های بین‌المللی و تأثیر همبستگی اتریش

امنیت و ثبات را امروزه می‌توان با همکاری نهادهایی که در کارایی مکمل هم بوده و یکدیگر را نیز حمایت می‌کنند، تضمین کرد. از جمله‌ی این نهادها می‌توان به سازمان ملل متحد اشاره کرد؛ در چارچوب اروپا و آتلانتیک شمالی به‌ویژه باید از اتحادیه‌ی اروپا، ناتو و سازمانی که توسط آن ایجاد گردیده، به نام نهاد همکاری برای صلح (PfP) و هم‌چنین شورای همکاری آتلانتیکی اروپا (EAP) و سازمان همکاری و امنیت در اروپا (SZE) و شورای اروپا نام برد. مشارکت فعال در اقدامات بین‌المللی برای جلوگیری از کشمکش‌ها و مدیریت بحران جزء مهمی در سیاست امنیتی اتریش است. از این‌رو، اتریش سعی بر آن دارد که ظرفیت‌های مدیریت بحران خود را در زمینه‌های غیرنظامی و نظامی به‌طور مرتب بهبود بخشد.

اتریش برای نقش سازمان ملل متحد در حفظ صلح جهانی و امنیت بین‌المللی اهمیت اساسی قائل است. همکاری در فعالیت‌های حفظ صلح این سازمان که با اعزام نیرو به کنگو در سال ۱۹۶۰ آغاز گردید، از نقاط قوت

تعهدات اتریش در این سازمان جهانی است. از سال ۱۹۶۰ حدود چهل هزار نفر از اعضای ارتش در مأموریت‌هایی که از طرف سازمان ملل متحد بر پا گردیده، شرکت کرده‌اند.

نقش اتریش در مأموریت‌های سازمان ملل برای برقراری صلح در دهه‌ی نود افزایش یافته است. از آن زمان به بعد اتریش در فعالیت‌هایی که به‌منظور ایجاد صلح انجام می‌شود، شرکت نموده است؛ این مشارکت از سال ۱۹۹۹ نیز با دخالت دادن نیروهای نظامی تداوم یافته است. این نیروها در مأموریت‌های سازمان ملل تحت فرماندهی ناتو یا «رهبری یک کشور» مشخص عمل می‌کنند.

اتریش در سازمان امنیت و همکاری اروپا همان نقش فعالی را دارد که در سازمان قبل از آن یعنی کنفرانس امنیت و همکاری اروپا داشته است. اتریش طی جنگ سرد به‌دلیل موقعیت جغرافیایی خود در ایجاد تفاهم و همکاری بین شرق و غرب نقشی مهم داشته است. پس از برچیده شدن پرده‌ی آهنین، اتریش به ایجاد ثبات در روابط شرق قاره‌ی اروپا علاقه‌مند شده است.

سازمان امنیت و همکاری اروپا، که بر مبنای طرح فراگیر همکاری برای امنیت بنیان گردیده، برای پنجاه‌وپنج کشور اروپا، آمریکای شمالی و آسیای مرکزی، محلی برای همکاری با حقوق برابر ایجاد کرده است. این سازمان نقش مهمی در ثبات اروپا و در نتیجه در امنیت اتریش دارد. اتریش از تقویت سازمان امنیت و همکاری اروپا، به‌ویژه در بخش‌های مربوط به اعلام خطر، پیش‌گیری از منازعات، مدیریت بحران غیرنظامی و کمک‌رسانی پس از منازعات حمایت می‌کند.

دلیل اصلی اتریش برای عضویت در اتحادیه‌ی اروپا، تعلق این کشور به منطقه‌ی ثبات اروپا بوده است. یکپارچه‌سازی اروپا از ابتدا برای ایجاد صلح و در نتیجه برنامه‌ای سیاسی - امنیتی بوده است. از این‌رو، روند کنونی توسعه‌ی اتحادیه‌ی اروپا می‌تواند از منظر سیاسی - امنیتی نیز مزایایی به همراه داشته باشد.

اتریش بدون لحاظ کردن شرط بی‌طرفی به عضویت اتحادیه‌ی اروپا در آمده است. در تصویب قرارداد عضویت اتریش در اتحادیه‌ی اروپا، ماده‌ی ۲۳f به قانون اساسی منضم گردید که بر اساس آن همکاری در سیاست‌های خارجی و امنیتی مشترک طبق قانون اساسی با اصل بی‌طرفی محدود نمی‌گردد. در شورای اروپا که در دسامبر ۱۹۹۹ در هلسینکی برگزار شد، مقرر گردید که در اتحادیه‌ی اروپا توان نظامی لازم و ساختار تصمیم‌گیری مؤثری ایجاد شود تا بتواند در آینده عملیات‌های مدیریت بحران را به‌طور مستقل اجرا کند.

اتریش با اعتقاد کامل در توسعه‌ی پویای سیاست امنیتی و دفاعی مشترک اروپا همکاری می‌کند. بدین ترتیب، اتریش عزم خود را برای همکاری با حقوق یکسان و هماهنگ در کلیه‌ی بخش‌های دفاعی و امنیتی اروپا نشان می‌دهد. اتریش در ایجاد توانایی‌های نظامی و غیرنظامی اتحادیه‌ی اروپا نقشی متناسب ایفا خواهد کرد. امنیت اروپا در درجه‌ی نخست به توان عملی اتحادیه‌ی اروپا و ناتو بستگی دارد.

امروزه ناتو فقط یک اتحادیه‌ی نظامی صرف نبوده، بلکه یک اجتماع امنیتی فراگیر است که بر ارزش‌های دموکراسی مبتنی است و با سیاست ایجاد ثبات خود در صلح و امنیت جهانی نقش مهمی را ایفا می‌کند. اتریش از همکاری تنگاتنگ و اعتماد‌آمیز بین اتحادیه‌ی اروپا و ناتو حمایت می‌کند.

اتریش در سندی فراگیر که در فوریه‌ی ۱۹۹۵ به امضاء رسید، همکاری خود را برای عملی ساختن اهداف نهاد همکاری برای صلح (PfP) اعلام نمود. بر اساس «سند عضویت اتریش» که در ماه مه ۱۹۹۵ تدوین گشته، همکاری با ناتو و اعضای نهاد همکاری برای صلح (PfP) به‌ویژه شامل مأموریت‌های حفظ صلح و کمک‌های انسان‌دوستانه و بروز بلایا و هم‌چنین عملیات‌های جست‌وجو و نجات می‌شود. اتریش به‌عنوان عضو نهاد فوق‌الذکر، از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۱ در عملیات حفظ صلح چندملیتی به فرماندهی ناتو (IF R/SF R) در بوسنی -

هرزگوین شرکت کرده است؛ و در عملیاتی مشابه از پاییز ۱۹۹۹ در کوزوو (KF R) نیز حضور دارد.

در چارچوب «تعمیق فعالیت‌های همکاری برای صلح (PfP)»، از سال ۱۹۹۷ برای تمامی اعضاء این امکان ایجاد گردید تا با همکاری یکدیگر اقدامات گسترده‌ای برای حمایت از صلح را آغاز کنند و در صورت لزوم برای نیل به صلح حتی به خشونت نیز متوسل شوند. بدین ترتیب، طیف اقدامات برای حفظ صلح نهاد مذکور با قرارداد پترزبرگ^۱ همسان گردیده است.

اتریش در امور شورای همکاری آتلانتیکی اروپا (EAP) و نشست‌های مشورتی سیاسی نهاد همکاری برای صلح (PfP) فعالانه شرکت می‌کند. شورای فوق‌الذکر موظف به شفاف‌سازی مباحث متعدد مهم سیاسی و امنیتی است. اتریش بر اساس برنامه‌ای دقیق و گوی دو جانبه‌ای را درباره‌ی مسائل سیاسی - امنیتی با ناتو آغاز کرده و همکاری خود را با این سازمان در بخش‌های نظامی و غیرنظامی شدت بخشیده است.

شورای اروپا که در حال حاضر تقریباً تمام کشورهای اروپا در آن عضویت دارند، نهادی مرکزی برای صیانت از حقوق بشر، آزادی‌های بنیادین، برقراری نظام حقوقی و دموکراسی است. تمام کشورهای عضو موظف به رعایت کنوانسیون حقوق بشر اروپا هستند. محل مراجعه برای رسیدگی به شکایات مربوط به عدم اجرای مقررات این کنوانسیون، دادگاه حقوق بشر اروپاست. شورای اروپا در پیش‌گیری از بحران و رفع مشکلات پس از آن وظیفه‌ی مستقیم اعمال سیاست‌های امنیتی را بر عهده دارد.

اتریش از کلیه‌ی تلاش‌هایی که در پشتیبانی از کشورهای اروپای شرقی - که

1 - Petersberg-Missionen

جدیداً به عضویت شورای اروپا درآمده‌اند - در راستای نزدیک کردن آن‌ها به استانداردهای بالای این سازمان صورت می‌گیرد، قاطعانه حمایت می‌کند؛ زیرا این حمایت‌ها به ثبات اروپا منجر می‌شوند.

از بی‌طرفی تا همبستگی

در بیست‌وششم اکتبر ۱۹۵۵، زمانی که مجلس ملی اتریش بی‌طرفی خود را در قانون اساسی به تصویب رساند، واضح بود که این بی‌طرفی از کشور سوئیس الگوبرداری شده است. اما تفاوت‌های این دو بی‌طرفی به‌زودی نمایان گردید: در دسامبر ۱۹۵۵ اتریش عضو سازمان ملل متحد شد.

در رابطه با سازمان ملل متحد، اتریش تا سال ۱۹۹۰ بر این باور بود که سازمان ملل به محترم دانستن بی‌طرفی دائمی اتریش متعهد بوده و این کشور را اجباراً وارد منازعات نظامی کشورهای ثالث نخواهد کرد. اما در جنگ خلیج فارس به سال ۱۹۹۱، این استنباط از اصل بی‌طرفی حاکم گشت که رعایت وظایف محوله از سوی سازمان ملل متحد بر وظایف حاصل از اصل بی‌طرفی مقدم است. بدین ترتیب، بی‌طرفی آن‌چنان‌که در سوئیس مطرح است، دیگر معنایی نداشت.

اتریش با عضویت خود در اتحادیه‌ی اروپا در سال ۱۹۹۵ کلیه‌ی مصوبات حقوقی و سیاسی آن را که بر اساس قرارداد ماستریخ بوده و احکام آن سیاست‌های خارجی و امنیتی مشترک (GASP) را در بر می‌گرفت، پذیرفت. ماده‌ی J-4 این قرارداد، دیدگاه سیاست دفاعی مشترکی را گشوده که در نهایت به سیاست دفاعی مشترک خواهد انجامید. در قانون اساسی نیز اصلی گنجانده شد (ماده‌ی 23f) که بی‌طرفی مانع همکاری در سیاست‌های خارجی و امنیتی مشترک نخواهد بود. بدین ترتیب، اصل بی‌طرفی در کارایی خود محدودتر شد.

پس از تصویب قرارداد آمستردام، مجلس ملی در سال ۱۹۹۸ در قانون

اساسی تجدید نظر دیگری را انجام داد که بر اساس آن اتریش در تمامی موارد حاصل از وظایف پترزبرگ - که اعمال جنگ برای رفع بحران و اقدامات صلح‌جویانه را نیز شامل می‌شود - می‌تواند وارد عمل گردد. چنین همکاری‌ای طبق مصوبه‌ی اتحادیه‌ی اروپا امکان‌پذیر است.

این تحولات نشان می‌دهند که اتریش با همکاری بدون قید و شرط خود در سیاست خارجی و امنیتی مشترک اتحادیه‌ی اروپا وضعیت حقوقی خود را در قبال بی‌طرفی تغییر داده است. در مقیاس بین‌المللی، اتریش دیگر بی‌طرف نبوده، بلکه کشوری بدون وابستگی است.

اتریش مستقلاً درباره‌ی سیاست امنیتی خود تصمیم می‌گیرد. البته هر چه با ساختار امنیتی بین‌المللی هماهنگ‌تر باشد، به‌نحو مؤثرتری می‌تواند منافع امنیتی و اهداف صلح‌جویانه‌ی خود را دنبال کند و در ایجاد محیطی باثبات و صلح‌آمیز شریک باشد.

قطعنامه

از دولت فدرال درخواست می‌شود که سیاست امنیتی اتریش را به‌ویژه مطابق با اصول زیر تنظیم نماید:

توصیه‌های عمومی

- سیاست امنیتی فراگیر اتریش باید برابر اصول زیر شکل گیرد:
- ۱- مردم اتریش باید از وضعیت امنیتی در داخل و خارج از کشور به‌طور جامع و پیوسته مطلع گردند. این شرطی است اساسی تا آگاهی عمومی در رابطه با ضرورت‌های امنیتی تکامل یافته و تثبیت شوند.
 - ۲- یک شورای امنیت ملی باید دولت فدرال و وزرا را در موارد اساسی در سیاست خارجی، امنیتی و دفاعی مشاوره دهد. برای حمایت از شورای

امنیت ملی باید دبیرخانه‌ای همراه با اشخاص مرتبط در وزارتخانه‌های ذی‌نفع ایجاد گردد تا موارد لازم را مورد بررسی و شور قرار داده و جلسات شورا را مهیا سازند.

۳- همکاری در سطح اروپا برای مبادله‌ی اطلاعات میان سازمان‌های اطلاعاتی افزایش یابد. هم‌زمان برای حفظ حقوق شهروندی و دستاوردهای دموکراسی و حقوقی، باید نظارت مؤثر از طرف مجلس ملی اعمال گردد.

۴- توسعه‌ی دفاع جامع کشور به یک سیستم پیش‌گیرانه‌ی فراگیر امنیتی با توجه به مخاطرات و تهدیدهای نوین و تطبیق مقررات قانونی.

۵- کمک در بلایا در چارچوب بین‌المللی برای اتریش از اهمیت تاریخی برخوردار است. در این رابطه اتریش جایگاه قابل احترام پیشگامی در عرصه‌ی بین‌المللی داشته است و باید آنرا گسترش دهد. برای بهبود ظرفیت همکاری میان سازمان‌های مدرسان ملی و بین‌المللی باید برنامه‌ی آموزشی جامع و هماهنگی تدارک دیده شود که از امکانات موجود نظامی و غیرنظامی بهره‌مند گردند.

۶- بخش تحقیقات سیاست‌های امنیتی باید توسعه یابد تا دیدگاهی جامع درباره‌ی موارد امنیتی و دفاعی ایجاد شود. در این خصوص باید برای همکاری و ارتباط تنگاتنگ بین سازمان‌ها و نهادهای مهم در داخل و خارج کشور کوشید.

۷- برای استخراج و دستیابی به‌نظر کارشناسانه‌ی سیاست امنیتی جامع لازم است تا دوره‌های آموزش عالی راهبردی برای مسئولان تصمیم‌گیرنده در حوزه‌های سیاست، اقتصاد، مدیریت و نظامی برگزار شود.

۸- اتریش باید از امکان همکاری‌های سیاست امنیتی منطقه‌ای با کشورهای

همسایه و سایر کشورهای علاقه‌مند استفاده کند.

۹- دسترسی به منابع مهم زیستی (مانند تغذیه، انرژی و موادخام) و همچنین حفاظت از زیرساخت‌های راهبردی (مانند ارتباطات) باید تأمین شود.

دیدگاه‌های سیاست خارجی در سیاست امنیتی

سیاست خارجی و امنیتی اتریش باید بر اساس مبانی زیر اجرا شود:

- ۱- حضور مداوم برای احترام به حقوق بشر و ملل در سطح جهان.
- ۲- همکاری فعال در تلاش‌های بین‌المللی برای کنترل تسلیحات و خلع سلاح، به‌ویژه برای جلوگیری از گسترش سلاح‌های کشتار جمعی.
- ۳- همکاری مناسب در تلاش‌های بین‌المللی برای تأمین صلح، ممانعت از منازعات، مقابله با بحران‌ها و عواقب آن‌ها.
- ۴- ادامه‌ی فعالیت سنتی اتریش در سازمان‌هایی چون سازمان ملل متحد، سازمان‌های خاص وابسته به آن، سازمان همکاری و امنیت در اروپا (SZE)، ناتو، نهاد همکاری برای صلح (PfP)، هم‌چنین شورای همکاری آتلانتیکی اروپا (EAP) و مجلس اروپا.
- ۵- حمایت از تلاش‌های کشورهای جهان سوم در راستای پیشرفت‌های اقتصادی، اجتماعی، دموکراسی و زیست محیطی.
- ۶- بهبود حفاظت از محیط زیست بین‌المللی.
- ۷- توجه مؤثر به مصالح اتریش در سطوح دو و چندجانبه و هم‌چنین در چارچوب اتحادیه‌ی اروپا.
- ۸- حمایت از اصلاحات در اتحادیه‌ی اروپا، به‌خصوص در زمینه‌ی گسترش سیاست مشترک خارجی و امنیتی و سیاست امنیتی و دفاعی اروپا (GSAP/ESVP) و هم‌چنین در اجرای علایق سیاست امنیتی اتحادیه.

۹- مبادله‌ی دائمی علایق با متحدان اروپایی برای پیشبرد خواست‌های اتریش در چارچوب اتحادیه‌ی اروپا به بهترین نحو. ایجاد مشارکت با کشورهای هم‌فکر که با منافع منطقه‌ای مشترک پیوند دارند (طرح مشارکت منطقه‌ای).

۱۰- مراقبت از روابط دوجانبه به‌عنوان وظیفه‌ای مهم در سیاست خارجی اتریش، به‌ویژه با توجه به حمایت از منافع اقتصادی اتریش.

۱۱- همکاری فعال و هماهنگ در حوزه‌ی سیاست امنیتی و دفاعی اروپا، که در حال حاضر هدف تجهیز اتحادیه‌ی اروپا با ابزار و توان مورد نیاز و هم‌چنین شیوه‌های تصمیم‌گیری مؤثر برای مدیریت بحران نظامی و غیرنظامی را دنبال می‌کند. اتریش سهم مناسبی را چه کمی و چه کیفی در توانایی و برنامه‌ریزی سیاست امنیتی و دفاعی اروپا ایفا می‌نماید.

۱۲- اولویت بخشیدن به حمایت از کلیه‌ی تلاش‌های آینده، برای عملی ساختن دفاع مشترک اروپایی، آن‌طور که در ماده‌ی هفده قرارداد اتحادیه‌ی اروپا قید شده است.

۱۳- پیشبرد مداوم رابطه‌ی اتریش با ناتو در قالب مذاکرات مناسب. استفاده‌ی بهینه از امکانات مذاکره و همکاری که در چارچوب همکاری برای صلح عرضه می‌شوند. همکاری تنگاتنگ بین اتحادیه‌ی اروپا و ناتو به‌منظور مشارکت راهبردی بین این دو سازمان، شرط لازم برای پیروزی در سیاست امنیتی و دفاعی اروپا خواهد بود.

۱۴- روند توسعه‌ی ناتو به امنیت و ثبات در اروپا کمک کرده و از این‌رو مورد حمایت واقع می‌شود؛ این امر هم‌چنین منافع امنیتی اتریش را نیز در بر می‌گیرد. فواید امنیتی و دفاعی عضویت در ناتو، دائماً از طرف اتریش از بُعد پیشبرد سیاست امنیتی بررسی گشته و امکان عضویت در این سازمان مدّ نظر قرار گیرد. عضویت در ناتو فقط با توافق شهروندان

(همه‌پرسی) ممکن است.

سیاست دفاعی

سیاست دفاعی اتریش باید مطابق با اصول زیر شکل گیرد:

- ۱- تضمین توان دفاعی نظامی‌ای که از وضعیت عینی راهبرد نظامی استنتاج می‌شود. در حال حاضر هیچ احتمالی مبنی بر تهاجم نظامی متعارف علیه اتریش، که موجودیت این کشور را با تهدید مواجه کند، وجود ندارد؛ ولی توانایی مقابله با حملات مقطعی، باید پیوسته فراهم باشد. بدین منظور باید آمادگی و توسعه‌ی کلیه‌ی توانمندی‌های مهم نظامی در سطوح عالی تکنولوژی برای نیروهای عملیاتی در نظر باشد. در صورت بروز تغییراتی در وضعیت سیاست امنیتی آینده، باید با این پتانسیل، توان رشد نیروهای نظامی تضمین گردد. کنترل حریم هوایی و امنیت آن باید به‌طور مستمر تأمین شود تا در صورت نیاز بتوان با حملات غیرمتعارف و تهدیدات متعارف مقابله کرد.
- ۲- توسعه و حفظ توان برای مشارکت در دفاع مشترک با نیرویی مناسب، که از دیدگاه امروزی، گستره‌ی آن برابر یک لشکر است.
- ۳- توانمندسازی ارتش برای حضور در کلیه‌ی وظایف تعیین شده در قرارداد پترزبرگ در قالب مشارکت چندملیتی با گستره‌ی یک تیپ یا معادل آن.
- ۴- تضمین حداکثری برای حفظ سلامتی و حیات دسته‌های نظامی و هر یک از سربازان.
- ۵- ایجاد قابلیت برای تعامل شبکه‌ای برای اجرای مأموریت‌های حافظ صلح در خارج از کشور و هم‌چنین برای دفاع از اتریش.
- ۶- در شرایط کنونی خدمت وظیفه‌ی عمومی موظف است تأمین نیروی انسانی لازم را برای پوشش دادن کلیه‌ی تکالیف نظامی بر عهده گیرد. اما

- باید افزایش گام به گام نظامیان حرفه‌ای و استفاده از داوطلبان در برنامه گنجانده شود.
- ۷- تأمین ظرفیت‌ها برای مأموریت‌های کمک‌رسانی در بلایا، دستیاری وزارت کشور در صورت تهدیدهای تروریستی و هم‌چنین حفاظت پلیسی از مرزها و ابنیه.
- ۸- هدف‌گذاری برای قوای مسلح و نیل آن‌ها به اهداف باید به‌طور مستمر کنترل شود.
- ۹- ارتیش باید با استفاده از همکاری‌های تسلیحاتی، به‌خصوص در حوزه‌ی گروه تسلیحاتی اروپای غربی (WEAG)، تشریک مساعی را افزایش داده، تهیه‌ی سلاح را تسهیل و دسترسی به جدیدترین تکنولوژی‌های کلیدی را ممکن سازد.
- ۱۰- باید برای اجرای وظایف ملی و بین‌المللی ارتش، امکانات لازم اعم از بودجه، پرسنل و ساختار زیربنایی تأمین شود.
- ۱۱- وزارت دفاع هر دو سال یک‌بار در کتاب سفید چشم‌انداز ده‌ساله را منتشر نماید؛ که در آن بر حسب وضعیت، تکالیف، موقعیت و نیازهای ارتش ارتیش نشان داده شود.
- ۱۲- وزارت دفاع باید امکانات همکاری‌های منطقه‌ای برای دستیابی به تشریک مساعی در حوزه‌های مختلف (مانند همکاری ملل اروپای مرکزی در حمایت از صلح EN P یا پروژه‌های تسلیحاتی مشترک و غیره) را فراهم کند.
- ۱۳- امکانات مشارکت در چارچوب همکاری برای صلح باید افزایش تام یافته و در کنار آموزش و تمرین، کلیه‌ی امور تحقیقاتی، به‌ویژه تحقیقات در زمینه‌ی سیاست امنیتی، در بر گرفته شوند.

امنیت داخلی

- سیاست اتریش در قبال امنیت داخلی باید بر اساس اصول زیر تنظیم شود:
- ۱- انجام وظایف مرتبط با امنیت داخلی بر مبنای اصول آزادی، دموکراسی، رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی و همچنین حکومت مبتنی بر قانون و تفکیک وظایف قانونی صورت پذیرد.
 - ۲- حفظ و توسعه‌ی امنیت داخلی، که متضمن توانایی حیات نظام داخلی و همچنین امنیت فردی باشد.
 - ۳- مبارزه با تروریسم بین‌المللی، به‌خصوص از طریق همکاری داخلی و در سطوح دو و چندجانبه و در چارچوب اتحادیه‌ی اروپا. تشدید استخراج اطلاعات در سطح ملی و تقویت مبادله‌ی آن‌ها با کشورهای دوست.
 - ۴- مبارزه با جنایات سازمان‌یافته در همه‌ی ابعاد خود (خرید و فروش و قاچاق انسان‌ها، تجارت اسلحه و مواد مخدر، پول‌شویی و غیره) با استفاده از توان داخلی و همکاری‌های بین‌المللی به‌ویژه با کشورهای شرق و مرکز اروپا و روسیه.
 - ۵- بهبود همکاری بین‌المللی به‌ویژه با هدف جلوگیری از قاچاق و فروش انسان و مهاجرت‌های غیرقانونی.
 - ۶- تهیه‌ی پرسنل و تجهیزات لازم برای مبارزه با تروریسم و اعمال جنایتکارانه و همچنین حفاظت از مرزها.
 - ۷- تأمین حفاظت مؤثر از قسمتی از مرزهای خارجی اتحادیه‌ی اروپا که در اتریش واقع شده و تقویت همکاری با کشورهای همسایه.
 - ۸- تقویت مبادله‌ی اطلاعات درباره‌ی مهاجرت در سطح اتحادیه‌ی اروپا و به‌خصوص با ایالات متحده‌ی آمریکا، کانادا، استرالیا و زلاندنو.
 - ۹- همکاری فعال در تقویت قابلیت‌های غیرنظامی اتحادیه‌ی اروپا برای جلوگیری از مناقشات و غلبه بر بحران‌ها و نیز مشارکت در اقدامات

بین‌المللی که این اهداف را دنبال می‌کنند.

- ۱۰- آماده‌سازی نیروهای انتظامی مورد نیاز برای مدیریت بحران غیرنظامی بین‌المللی (پلیس، ژاندارمری) براساس امکانات، به‌خصوص در تهیه بودجه، آموزش‌های ضروری و در صورت لزوم ایجاد شرایط برای اعزام آنها؛ هم‌چنین فراهم ساختن امکانات آموزشی و تداوم آموزش برای نیروهای پلیس محلی در مناطق بحرانی.
- ۱۱- آماده‌سازی، آموزش و در صورت نیاز اعزام متخصصان غیرنظامی (کارمندان اداری، قضات، وکلا و غیره) در چارچوب مدیریت بحران بین‌المللی غیرنظامی برای حمایت از ایجاد روابط حقوقی و دموکراتیک.
- ۱۲- تضمین همکاری تمام بخش‌های مسئول در دولت فدرال با سازمان‌های حوادث غیرمترقبه ایالات و نیز با ارگان‌های اعزامی بر مبنای مقررات قانونی موجود (مدیریت حوادث غیرمترقبه‌ی دولتی)
- ۱۳- تشدید و بهینه‌سازی آموزش و تبادل تجربیات در سطح ملی و بین‌المللی، به‌خصوص برای پیش‌گیری و مبارزه با تروریسم، جنایات سازمان‌یافته‌ی بین‌المللی و مهاجرت غیرمجاز و هم‌چنین با در نظر گرفتن حفاظت در برابر حوادث غیرمترقبه‌ی فراگیر.
- ۱۴- تقویت اطلاع‌رسانی به شهروندان درباره‌ی تدابیر حفاظت از خود و بهینه نمودن سیستم‌های هشداردهنده.
- ۱۵- حمایت از تلاش‌های اتحادیه‌ی اروپا برای عملی‌ساختن سیاست مشترک مهاجرتی با رعایت منافع ملی خاص اعضاء و اصل تقسیم فشار.

راهبردهای جزء

تحقق سیاست امنیتی اتریش در چارچوب تأمین امنیت فراگیر منوط به همکاری منظم حوزه‌های مختلف سیاست بر مبنای راهبردهای جزئی هم‌خوان است.

مجلس ملی بر اساس پیشنهادات مطرح شده برای سیاست امنیتی و دفاعی از دولت فدرال درخواست می‌کند که برای بخش‌های مهم سیاسی - امنیتی راهبردهای جزء را تدوین نماید. این راهبردهای جزء باید حاوی تدابیری باشند که برای اجرای پیشنهادات ضروری هستند.

این راهبردهای جزء باید مطابق با شرایط و اوضاع بین‌المللی دائماً کنترل، هماهنگ و متناسب شوند.

راهبردهای جزء باید به‌ویژه بخش‌های سیاست خارجی، دفاعی و امنیت داخلی را در بر گیرند. این راهبردها باید علاوه بر موارد فوق در زمینه‌های مربوط به سیاست اقتصاد، کشاورزی، ارتباطات، زیرساخت‌ها، مالی، آموزش و اطلاعات نیز تدوین گردند.

فهرست کوتاه‌نوشت‌ها

وزارت دفاع اتریش	BMLV
همکاری ملل اروپای مرکزی در حمایت از صلح	CENCOOP
شورای همکاری آتلانتیکی اروپا	EAPC
سیاست امنیتی و دفاعی اروپا	ESVP
اتحادیه‌ی اروپا	EU
سیاست خارجی و امنیتی مشترک	GASP
سیاست امنیتی و دفاعی مشترک اروپایی	GESVP
نیروی اجرایی	IFOR
نیروی کوزوو	KFOR
کنفرانس امنیت و همکاری در اروپا	KSZE
ناتو - سازمان پیمان آتلانتیک شمالی	NATO
سازمان امنیت و همکاری در اروپا	OSZE
ارتش اتریش	ÖBH
همکاری برای صلح	PfP
نیروی تثبیت	SFOR
سازمان ملل متحد	UNO
ایالات متحده‌ی آمریکا	USA
گروه تسلیحاتی اروپای غربی	WEAG

